

Sygn. akt VIII GC 35/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Leon Miroszewski

Protokolant starszy sekretarz sądowy Emilia Marchewka

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2014 r. na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

z siedzibą w W.

przeciwko: M. G.

o zapłatę

I. uchyla nakaz zapłaty tutejszego Sądu w postępowaniu nakazowym z dnia 18 listopada 2013 roku, sygnatura akt VIII GNc 515/13;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 127.185,33 (sto dwadzieścia siedem tysięcy sto osiemdziesiąt pięć 33/100) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 12 października 2013 roku;

III. oddala powództwo w pozostałej części;

IV. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5.207,00 (pięć tysięcy dwieście siedem) złotych tytułem kosztów procesu.

Sygnatura akt VIII GC 35/14

Sygnatura akt VIII GC 35/14

UZASADNIENIE

Powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniosła o zasądzenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym od pozwanej M. G. kwoty 127.185,33 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lipca 2013 roku oraz zasądzenie zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu podniosła, że sprzedała pozwanej olej napędowy, za który strony uzgodniły cenę 153.012,79 złotych. Pozwana przyjęła i podpisała fakturę na tą kwotę, natomiast zapłaciła w dniach 14 sierpnia 2013 roku i 26 sierpnia 2013 roku po 10.000 złotych, nadto dokonała potrącenia przysługującej jej od powódki należności w kwocie 5.827,46 złotych.

W dniu 18 listopada 2013 roku tutejszy Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwana wniosła zarzuty od tego nakazu, w których podniosła, że zobowiązanie nie istnieje, bowiem pozwana zapłaciła powódce kwotę 153.012,79 złotych w dniu 13 sierpnia 2013 roku bezpośrednio w powodowej spółce na co pozwana otrzymała pokwitowanie. Stało się to na prośbę prezesa powódki, który skontaktował się telefonicznie z S. G. i poprosił,

żeby nie wpłacać pieniędzy na znany pozwanej rachunek bankowy, albowiem jest on zablokowany. Zanim podany został nowy numer rachunku bankowego prezes powódki ostatecznie zaproponował zapłatę w gotówce. Dodała, że pracownicy pozwanej nie mieli wiedzy o tej zapłacie stąd dokonali dwóch przelewów w dniach 14 08 2013 i 26 08 2013. Z kolei pozwana podpisała dokument o kompensacie nie analizując go bliżej. Co do nadpłat pozwana stwierdziła, że ulega ona rozliczeniu w ramach kolejnych transakcji pomiędzy stronami.

Odnosząc się do tych twierdzeń powódka zaprzeczyła, że otrzymała wpłatę na którą powołała się pozwana. Podniosła, że pokwitowanie zapłaty ceny zostało wystawione i przesłane pozwanej omyłkowo. Wyjaśniła, że omyłka mogła powstać w związku z dużą ilością tego dnia kontrahentów, którym wystawiano KP na podobne kwoty. Powołała się też na korespondencję elektroniczną wskazującą na to, że pozwana nie dokonała wpłaty, na którą się powołuje.

Stan faktyczny i wskazanie dowodów.

W lipcu 2013 roku, w toku trwającej współpracy pomiędzy powódką a pozwaną, powódka sprzedała pozwanej olej napędowy (...), w ilości 29.904 litry. Uzgodnień z ramienia powódki dokonywał jej prokurent a zarazem jedyny wspólnik S. A.. Pozwaną reprezentował jej mąż S. G.. Współpraca polegała na tym, że powódka przedpłacała za paliwo kupowane dla pozwanej w Niemczech, zaś po jego odebraniu pozwana miała uiszczać cenę, co warunkowało przedpłacanie przez powódkę za kolejne zakupy paliwa z przeznaczeniem dla pozwanej.

S. A. współpracował z S. G. wcześniej, gdy był on przedstawicielem innego podmiotu. Przed lipcem 2013 roku powódka zawarła z pozwaną jedną transakcję w 2010 roku – sprzedała jej olej napędowy za cenę 122.100 złotych. Kwotę tą pozwana uiszczała gotówką.

W dniu 19 lipca 2013 roku powódka wystawiła pozwanej fakturę nr (...) na kwotę 153.012,79 złotych tytułem ceny za olej napędowy. Jako sposób zapłaty wskazano przelew na wskazany numer rachunku bankowego w terminie 3 dni. Pozwana podpisała fakturę.

Na poczet ceny pozwana uiszczała dwa przelewy: w dniu 14 sierpnia 2013 roku w kwocie 10.000 złotych i w dniu 26 sierpnia 2013 roku w kwocie 10.000 złotych. Przelewy zostały dokonane na rachunek powódki wskazany w fakturze nr (...). Jako tytuł wpłat podano numer tej faktury.

S. G. wysłał w dniu 14 sierpnia 2013 roku do prokurenta powódki S. A. wiadomość tekstową (SMS) o treści: „S., za chwilę jestem u klienta, zaraz będę wiedział, jak zapłaci, od razu idzie do ciebie”. W dniu 23 sierpnia 2013 roku S. G. wysłał do S. A. wiadomość tekstową (SMS) o treści: „ja jestem jeszcze w Egipcie, dziś może się coś uda, to może coś więcej pójdzie”.

W dniu 30 września 2013 roku pozwana złożyła powódcie oświadczenie o dokonaniu kompensaty należności kwoty 5.827,46 złotych z faktury (...) z należnością wynikającą z faktury powódki nr (...) w kwocie 153.012,79 złotych.

W dniu 1 października 2013 roku powódka wysłała pozwanej wezwanie do zapłaty kwoty 123.012,79 złotych w terminie 3 dni od dnia doręczenia tego pisma.

Dowody: - faktura nr (...) z 19 07 2013 (k.14),

- polecenia przelewów z dnia 14 08 2013 i z dnia 26 08 2013 (k. 15-16),

- oświadczenie pozwanej z dnia 30 09 2013 (k. 17),

- wezwanie do zapłaty z dowodem nadania (k. 18-19),

- faktura z dnia 07 05 2010 z dowodem KP (k. 130-131),

- wydruk wiadomości tekstowych od S. G. do S.

A. (k. 56),

- zeznanie świadka S. G. (00:03:57-00:41:34 na rozprawie

w dniu 12 08 2014, k. 133-135, 138),

- przesłuchanie stron (00:24:32-01:41:39 na rozprawie w dniu 12 09 2014,

k. 193).

W dniu 13 sierpnia 2013 roku w siedzibie powodowej spółki (...) ze swojego biura zawołał do pracownika powódki M. D., siedzącej w jednym z kolejnych pomieszczeń, by wystawiła dowód wpłaty. Był w tym czasie u niego przedstawiciel z firmy (...). Ponieważ w siedzibie powódki rozmawiało się o zobowiązaniu pozwanej wobec powódki, M. D. skojarzyła wołanie jej szefa o wystawienie dowodu KP z pozwaną i jej niezapłaconą należnością i wystawiła go jako dowód wpłaty pozwanej w kwocie 153.012,79 złotych. M. D. nie otrzymała tej kwoty. Dokument KP został wysłany pozwanej w dwóch egzemplarzach, z których jeden pozwana zwróciła.

Dowody: - dowód KP z 13 08 2013 (k. 35);

- zeznanie świadka M. D. (00:04:42-00:19:57 na rozprawie

w dniu 5 czerwca 2014 roku, k. 123-124, 127),

- przesłuchanie stron (00:24:32-01:41:39 na rozprawie w dniu 12 09 2014,

k. 193).

Ocena dowodów.

Podstawowe fakty w niniejszej sprawie zostały ustalone w oparciu o dowody ze źródeł osobowych. Fakty wystawienia faktur przez powódkę pozwanej, wystawienia dowodów KP, a także dowody przelewów i wezwanie do zapłaty, wynikają z dokumentów prywatnych, przy czym żadna ze stron nie kwestionowała tego, że dokumenty te powstały i zawierają wynikającą z nich treść. Strony były w toku procesu w sporze co do tego, czy jeden z tych dokumentów – KP z dnia 13 08 2013 roku, odzwierciedla dokonanie wpłaty przez pozwaną. Strony przedstawiły też odrębne wyjaśnienie okoliczności powstania poleceń przelewów powódki z dnia 14 i 26 sierpnia 2013 roku oraz oświadczenia pozwanej z dnia 30 września 2013 roku.

Strony przedstawiły w toku procesu twierdzenia i dowody przedstawiające stan rozliczenia ceny z faktury nr (...), w diametralnie odmienny sposób. Kluczowa była ocena, czy doszło do wpłaty kwoty z tej faktury gotówką, tak jak to zostało zapisane w dokumencie KP z 13 08 2013.

Dokonując oceny dowodów zgodnie z dyrektywą z art. 233 § 1 k.p.c. należało odnieść się do dowodów na okoliczność zapłaty tej kwoty w dniu 13 sierpnia 2013 roku. Trzeba było więc najpierw uwzględnić to, że powódka wystawiła dowód KP na tą wpłatę, a także twierdzenie powódki, że nastąpiło to przez pomyłkę.

Pamiętając o fakcie wystawienia przez powódkę dowodu KP z dnia 13 sierpnia 2013 roku, podpisanego przez pracownika powódki M. D. (co wynika z porównania podpisu na fakturze, gdzie podpis tego pracownika został złożony na pieczęci z jej nazwiskiem, z identycznymi podpisami na dokumencie KP z 13 08 2013), należy stwierdzić, że nie przesądza on o rzeczywistym dokonaniu zapłaty zgodnie z tym dokumentem. Oprócz tego dokumentu istnieją dowody dokonania przez pozwaną przelewów z dat 14 i 26 sierpnia 2013 roku, kwot po 10.000 złotych, w których jako tytuł wskazano fakturę nr (...) a przelewów dokonano na rachunek bankowy wskazany w tej fakturze. Te dowody, a także, choć w mniejszym stopniu, oświadczenie pozwanej z dnia 30 września 2013 roku o kompensacie wzajemnych

należności, determinowały konieczność dalszego badania, czy, a jeżeli tak to kiedy i w jakich kwotach, dokonano wpłat na poczet należności wynikającej z powołanej wyżej faktury.

W tym celu przeprowadzono dowód z zeznań świadków: M. D. i S. G.. Ocena tych zeznań musiała uwzględniać stanowiska zajmowane przez strony w niniejszym procesie, a nadto wszystkie inne dowody, w tym – obok wskazanych już dokumentów, przesłuchanie stron.

Zachowując te kryteria nie można było odmówić wiarygodności zeznaniu świadka M. D.. Nie jest sprzeczne z doświadczeniem życiowym uznanie, że wystawienie dowodu KP przez osobę, która nie odebrała wpłat, ani nie widziała wpłacanej kwoty, a przy tym nie odbiera płatności gotówkowych w ogóle, mogło być dokonane przez pomyłkę, a ściślej błędne zrozumienie polecenia przełożonego, który samodzielnie prowadzi rozliczenia z kontrahentami. To zaś oznaczałoby, że nie było zapłaty stanowiącej podstawę do wystawienia dokumentu KP.

Temu, że tak było w istocie, nie sprzeciwia się dowód z zeznań świadka S. G., będącego mężem pozwanej oraz reprezentującym ją w kontaktach z powódką. Jego zeznania należało uznać za niewiarygodne w tej części, która dotyczyła jego rzekomej zapłaty kwoty 153.012,79 złotych do rąk prokurenta i jedyne go współnika powódki S. A..

Przede wszystkim twierdzenia tego świadka na temat okoliczności tej rzekomej wpłaty są sprzeczne ze stanowiskiem pozwanej przedstawionym w zarzutach od wydanego w niniejszej sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym. Powołano się tam na wpłatę kwoty z faktury nr (...) dokonaną przez S. G. „bezpośrednio w powodowej spółce”. Określenie to nie może być rozumiane inaczej jak powołanie się na wpłatę w siedzibie powódki, znajdującej się w W.. Z zeznań świadka S. G. natomiast wynika, że zapłata miała miejsce w S.. Tym samym fakt wpłaty wynikający z wnioskowanego przez pozwaną dowodu jest niezgodny z twierdzeniem o faktach wyrażonym w stanowisku procesowym pozwanej. Trzeba dodać, że w stanowisku tym powołano się też na dowód z zeznań świadka M. D. „na okoliczność przyjęcia powyższej wpłaty”, tymczasem świadek S. G. zeznał, że nie dokonał wpłaty na ręce M. D..

Brak wiarygodności zeznań świadka S. G. o dokonaniu zapłaty gotówki na rzecz powódki w dniu 13 sierpnia 2013 roku potęguje przytoczenie przez niego okoliczności rzekomej wpłaty kwoty 153.012,79 złotych do rąk S. A.. Stwierdził on, że było to w S., na deptaku przy ulicy (...), a więc w centrum miasta, w dość ruchliwym miejscu, z pewnością bez możliwości swobodnego przeliczenia pieniędzy. Trzeba pamiętać, że strony są przedsiębiorcami, i to prowadzącymi działalność gospodarczą co najmniej od kilku lat, co zgodnie przytaczano. Sprzeczne z doświadczeniem życiowym byłoby przyjęcie, że przedsiębiorcy, trwale obecni w obrocie gospodarczym, dokonują rozliczeń dużych kwot na ulicy, przekazując sobie pieniądze w reklamówce, po sprawdzeniu „na wagę”, bez wydania pokwitowania w tym samym czasie.

Niezgodne z doświadczeniem życiowym byłoby też przyjęcie, że naturalnym jest wybranie takiego miejsca dokonania zapłaty w sytuacji, gdy prokurentowi powódki, o ile faktycznie miałby przyjechać po gotówkę od pozwanej, bliżej było do siedziby pozwanej w P., niż do S.. Nieporównywalne byłyby też warunki dokonania rozliczenia.

Wreszcie, twierdzeniu, że S. G. zapłacił prokurentowi powódki kwotę z faktury (...) w S. przy ulicy (...) w podany przez niego sposób przeczą fakty dokonania wpłat na poczet tej samej faktury kwot po 10.000 złotych przelewami w dniach 14 i 26 sierpnia 2013 roku. Fakty tych przelewów przeczą też twierdzeniu, że wpłata gotówkowa nastąpiła dlatego, że prosił o nią S. A. z powodu zablokowania rachunku bankowego powódki, bowiem przelewy nastąpiły właśnie na ten rachunek bankowy powódki, który został wskazany w fakturze (...). Nie może być uznane za wiarygodne również twierdzenie pozwanej podczas jej przesłuchania, że po rzekomej zapłacie gotówkowej powódka powiadomiła pozwaną o nowym numerze rachunku bankowego.

Twierdzenia S. G., że omawiane przelewy były przedpłatami na kolejne dostawy paliwa, nie są zgodne nie tylko z przesłuchaniem powódki, gdzie stwierdzono, że pozwana płaciła za paliwo po jego odbiorze, ale także z przesłuchaniem pozwanej, która stwierdziła, że zasadą było dokonywanie przez pozwaną płatności za paliwo po jego odebraniu (k. 189).

Należy dodać, że przelewy te stanowiły częściowe spełnienie świadczenia ceny z powołanej faktury, toteż całkowicie niewiarygodne jest twierdzenie pozwanej, że ich tytuł został wskazany pomyłkowo. Przemawia za tym również to, że S. G. deklaruje w korespondencji ze S. A. w dniach 14 i 23 sierpnia 2013 roku dokonanie zapłaty dalszych kwot zobowiązania z faktury (...), bowiem nic nie wskazuje na to, że były jeszcze inne tytuły zobowiązań pozwanej wobec powódki.

Przeciwko przyjęciu, że pozwana dokonała wpłaty gotówkowej, na którą powołała się w niniejszym procesie przemawia także to, że jeszcze w dniu 30 września 2013 roku, a więc ponad 1,5 miesiąca po dokonaniu częściowej zapłaty gotówkowej, pozwana przyznawała, że istnieje wobec niej wiarygodność z faktury (...).

Ocena prawna .

Strony zawarły umowę sprzedaży (art. 535 k.c.). Nie było sporne dokonanie świadczenia powódki jako sprzedawcy. Sporne było, czy w całości pozwana jako kupująca spełniła świadczenie zapłaty ceny. Kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia tego sporu miała ocena dowodów przedstawiona wyżej.

Jak już była mowa, nie stanowił wiarygodnego dowodu na spełnienie świadczenia ceny z faktury nr (...) dokument KP z dnia 13 sierpnia 2013 roku. Trzeba podkreślić, że oświadczeniu z tego dokumentu nie można przypisać cechy oświadczenia woli. Pokwitowanie wystawione przez powódkę nie miało cech czynności prawnej (nie miało znaczenia konstytutywnego a jedynie deklaratoryjne), a przy tym było innym zdarzeniem prawnym, niż pokwitowanie przepisane prawem, o którym mowa w art. 451 § 2 k.c. i w art. 462 k.c. Powódka wystawiła je bez żądania ze strony pozwanej co ewidentnie wynika ze stanowiska procesowego pozwanej oraz z zeznania świadka S. G..

Omawiany dokument był jedynie zawiadomieniem (oświadczeniem wiedzy) o dokonaniu płatności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2009 roku, V CSK 4/09). W aspekcie procesowym dowód z pokwitowania wierzyciela jest dokumentem prywatnym, a więc stanowi dowód, o którym mowa w art. 245 k.p.c., poddawany interpretacji zgodnie z zasadami oceny dowodów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2007 roku, II PK 95/07). Wprawdzie dokument ten stwarzał domniemanie spełnienia świadczenia przez pozwaną, jednak domniemanie to zostało obalone, dowodami, których przeprowadzenie było dopuszczalne (art. 247 k.p.c.), a przy tym wnioskowane przez obie strony. Powódka sprostowała ciężarowi dowodzenia, spoczywającemu na niej w myśl art. 6 k.c. (a także wymaganemu wynikającemu z art. 253 k.c.), o czym szeroko była mowa wyżej, w części poświęconej ocenie dowodów.

Powyższe musiało doprowadzić do stwierdzenia, że pozwana nie zapłaciła ceny z zawartej przez strony umowy sprzedaży. Tym samym powódka mogła się jej domagać w procesie również z odsetkami, zgodnie z art. 481 § 1 k.c., przy czym, wobec braku dowodu doręczenia pozwanej faktury nr (...) i przy niekwestionowanym przez powódkę zaprzeczeniu pozwanej co do doręczenia jej w oryginale, dopiero od dnia następnego po upływie terminu z wezwania z dnia 30 września 2013 roku (przyjmując 7 dniowy obrót pocztowy od dnia wysłania – 1 10 2013). Z tych względów, zgodnie z art. 496 k.p.c., należało uchylić nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 18 listopada 2013 roku i orzec o żądaniu pozwu w sposób wskazany wyżej. To rozstrzygnięcie oznacza wygraną sprawy przez powódkę niemal w całości, toteż zgodnie z art. 100 k.p.c. należało nałączyć na pozwaną obowiązek ich poniesienia wobec powódki. Na koszty te złożyły się: opłata sądowa oraz koszty zastępstwa adwokackiego obejmujące wynagrodzenie adwokackie i opłatę skarbową od pełnomocnictwa.